

ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ПРО ФРУКТИ Й ОВОЧІ: етапи та методичний інструментарій

*Лариса ПРИСЯЖНЮК, канд. пед. наук,
доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

Ознайомлення дошкільників з овочами і фруктами — здавалося б, що може бути легше? Та шлях до системних знань про ці дари природи зовсім не простий — від елементарних відчуттів до цілісних уявлень та вміння використовувати їх у повсякденному житті. Пропонуємо вашій увазі орієнтовний “маршрутний лист” цього шляху.

Передусім зазначимо, що “овочі” й “фрукти” — не наукові поняття, ці категорії в ботаніці не використовуються. Та не будемо заглиблюватися в тонкощі наукових знань, а послуговатимемося загальноприйнятими в теорії та методиці дошкільної освіти підходами, згідно з якими всі плоди культурних рослин прийнято поділяти на ці дві групи. Інколи зустрічається розподіл плодів на три категорії: овочі, фрукти та ягоди. Однак така класифікація не надто поширена, і ягоди часто відносять до фруктів.

Тема “Овочі і фрукти” в закладі дошкільної освіти вивчається в усіх вікових групах і супроводжує всю життєдіяльність малят. Її опановують на заняттях пізнавального, сенсорного, логіко-математичного, мовленнєвого, художньо-естетичного спрямування. До неї звертаються під час проведення тематичних та сезонних свят і розваг. Простежимо динаміку формування в дітей уявлень про ці плоди та визначимо методичні засади керівництва цим процесом.

Перші кроки — перші уроки

Перше знайомство дітей з овочами та фруктами відбувається **у немовлячому віці**, коли через безпосередній контакт дитина пізнає особливості їхнього зовнішнього вигляду, окремі властивості (які вони на смак, який мають запах, форму, колір, величину, характер поверхні тощо). Таким чином формуються первинні емпіричні уявлення (ще розрізнені)

про яблуко, грушу, моркву тощо. На цьому етапі важливо через організацію *предметно-маніпулятивної діяльності* залучати всі сенсорні канали, аби малюк отримав якнайбільше інформації про ці об’єкти, навчився їх розпізнавати. Таке ознайомлення супроводжується *називанням плодів дорослим* — словесним оформленням цих уявлень.

У ранньому віці уявлення дітей про овочі та фрукти збагачуються, їхній зміст розширюється. Малята ознайомлюються з новими плодами, називають їх, характеризують за зовнішніми ознаками (наприклад, яблуко — немов м’яч (схоже на кулю), огірок — довгастий), формуються вміння розрізнити ці об’єкти, порівнювати їх між собою. Надзвичайно важливо, аби таке ознайомлення здійснювалося у безпосередній практичній діяльності — у процесі *поточної допомоги дорослому в приготуванні їжі або під час роботи на городі чи в саду*.

Молодший дошкільний вік — це період, коли закріплюються первинні розрізнені уявлення про конкретні овочі та фрукти, їхні ознаки, а також формуються нові (за аналогією). Окрім того, уже наявний досвід дає дітям змогу робити перші узагальнення: одні плоди ростуть на городі, інші в саду; з різних плодів готують різні страви. Саме досвід безпосереднього “спілкування” із цими об’єктами в різних життєвих ситуаціях має стати основою для утворення загальних уявлень — *овочі та фрукти*.

Як не заплутатися в розмаїтті освітніх технологій?

Обирайте журнали
"Дошкільне виховання",
"Палітра педагога" та "Джміль"

- Щономера – нова актуальна тема
- Ефективні освітні технології
- Методичні рекомендації фахівців
- Цікаві заняття, сценарії, ігри, посібники
- Додаткові е-матеріали передплатникам

Читайте
та надихайтесь!

Передплатіть журнали
до кінця року онлайн:
jmil.com.ua/peredplata

**Комплект
зі знижкою!**

- Швидко
- Зручно
- Вигідно